

دیپلمات‌ها

تاریخ شفاهی وزارت امور خارجه را در «شرق» بخوانید

حسن علی‌بخشی
رئیس بخش تاریخ شفاهی وزارت امور خارجه

● تاریخ شفاهی، یکی از روش‌های جدید در نگارش تاریخ، با فناوری و افزایش ارتباطات و به‌منظور انتقال افکار و تجربیات مرسوم شده است تا پاسخ‌گوی نیاز به ثبت اطلاعات فراوان در عصر معاصر باشد. این روش پیش از مورخان، توسط جامعه‌شناسان استفاده می‌شد و ظاهراً ریشه در اسطوره‌ها، داستان‌ها و افسانه‌هایی دارد که سینه‌به‌سینه نقل شده تا به دست ما رسیده است.
خطرات شفاهی این امکان را به مصاحبه‌کننده می‌دهد تا ضمن ثبت وقایع از قول روایتگر، اطلاعات مفیدی را به‌عنوان منبع دست‌اول در اختیار پژوهشگران حوزه‌های گوناگون قرار دهد و به تاریخ مکتوب کمک کند. از دیگر خصوصیات بارز تاریخ شفاهی، ثبت تاریخ بر اساس مشاهدات عینی، ورود به لایه‌های ناملموس تاریخ، ابهام‌زدایی از تاریخ مکتوب، مردمی‌کردن تاریخ، تدوین دانش نهفته و ذهنی افراد برای آنگدانگ و نشان‌دادن جزئیاتی از تاریخ است که در اسناد و مدارک موجود پیدا نمی‌شود.
براین‌اساس تاریخ شفاهی وزارت امور خارجه دارای جایگاه و اهمیت خاصی است؛ زیرا کارگزاران این وزارت اجرای سیاست خارجی کشور را برعهده دارند و اطلاعات و پاسخ‌های بسیاری از رخدادهای سیاسی و بین‌المللی را در حافظه خود ذخیره کرده‌اند. ثبت خطرات دیپلمات‌ها همواره از دغدغه‌های اصلی دستگاه دیپلماسی بوده که البته دشواری و سختی‌های خاص خود را نیز دارد، از آن جهت که موضوعیت این خطرات با منافع ملی، حاکمیتی و خطوط قرمز کشور مرتبط است. به همین دلیل این دستگاه در بخشنامه‌ها در سال ۱۳۸۲ «انتقال ناوشته‌های دوران مأموریت توسط رؤسای نمایندگی‌ها» را با هدف ضبط و نگهداری خطرات شفاهی سفرا و سرکنسول‌های جمهوری اسلامی در خارج اجباری کرد. براین‌اساس تعداد قابل‌توجهی از مسئولان نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران پس از بازگشت از مأموریت به تدوین خاطرات و ناقله‌های خود پرداختند، اما این امر به دلایل مختلف متوقف شد تا اینکه در سال ۱۳۹۳ تشکیل واحد مستقل تاریخ شفاهی در دستور کار وزارت امور خارجه قرار گرفت و در این سال اولین کتاب منتشر و استقبال خوبی از آن شد؛ بنابراین می‌توان گفت وزارت امور خارجه در راستای اجرای این طرح نسبت به دیگر وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های دولتی پیشرو و سرآمد بوده است. از سوی دیگر تصمیم دولت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر لزوم تأسیس و نهادینه کردن واحد تاریخ شفاهی در دستگاه‌های دولتی در سال ۱۳۹۵ و حساسیت‌های دستگاه سیاست خارجی سبب شد که موضوع ثبت خاطرات کارگزاران سیاست خارجی اهمیت بیشتری یابد. به همین خاطر بخش تاریخ شفاهی مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی با جدیت هرچه بیشتر در تلاش است تا اطلاعات ناوشته سیاست خارجی کشور را به صورت کتاب در اختیار مخاطبان و پژوهشگران سیاست خارجی و روابط بین‌الملل قرار دهد. تاریخ شفاهی بنا دارد به موضوعات مهمی مانند تحولات پرورنده هسته‌ای و توافق برجام، قطع‌نامه ۵۹۸، فرازونشیب روابط کشورمان با کشورهای همسایه، چگونگی ظهور گروه‌های تروریستی و تکفیری، تشکیل جنبش‌های انقلابی، دیپلماسی دفاع مقدس در دوران جنگ تحمیلی و ... پرداخته و جعبه سیاه این موضوعات را رمزگشایی و در اختیار عموم قرار دهد. خوشبختانه با استقبال فرهیختگان جامعه و مسئولان این وزارتخانه، انتشار خاطرات برخی دیپلمات‌ها با استقبال بسیار خوبی مواجه شده است.

(الف) کتب چاپ‌شده:

۱- دیپلماسی دولت اصلاحات در جهان عرب سال ۱۳۸۰، خاطرات دکتر سیدمحمد صدر ۲- خاطرات دیپلمات‌های ایرانی در اروپا ۳- از شمال آفریقا تا وایت‌اک، خاطرات آقا دکتر محمد مسجدجامعی ۴- دیپلماسی در عمل؛ یادداشت‌های کاربردی از دوران سفارت در رومانی، دکتر بهادر امینیان ۵- از طرابلس تا دمشق، خاطرات دوران خدمت محمدرضا باقری در وزارت امور خارجه ۶- خاطرات سیاسی و دیپلماتیک از دولت اصلاحات سال ۱۳۷۶، خاطرات سیدمحمد صدر ۷- خروج از انزوا، یادداشت‌های دیپلماتیک از دوران اصلاحات سال ۱۳۷۷، دکتر سیدمحمد صدر ۸- گذری در تاریخ؛ خاطرات دکتر علی‌اکبر صالحی (وزیر سابق امور خارجه) (ب) کتب در حال انتشار:

۹- گفت‌وگوی تمدن‌ها، خاطرات دیپلماتیک و سیاسی دکتر سیدمحمد صدر، سال ۱۳۷۹-۱۰، در گذر ایام، خاطرات دکتر عبدالرحیم گواهی (دوران سفارت در سوئد، ژاپن و نروژ) ۱۱- چهار سال آن‌سوی ارس، خاطرات محسن پاک‌آیین (سفیر سابق در آذربایجان) ۱۲- داستان هفت شهر کرپلا، نجف، تهران، مشهد، شیراز و جده، خاطرات صباح زنگنه ۱۳- خاطرات دکتر علی آهنی (سفیر سابق جمهوری اسلامی ایران در پاریس) ۱۴- خاطرات سیدمحمد حسینی (سخنگوی اسبق وزارت امور خارجه) ۱۵- خاطرات علی شمس‌اردکانی (سفیر اسبق در کویت) ازاین‌پس این روزنامه بنا دارد به مناسبت دویستمین سال تأسیس وزارت امور خارجه، خاطرات دیپلماتیک مسئولان و کارگزاران وزارت امور خارجه را روزهای یکشنبه در ستون صفحه دیپلماسی خود چاپ کند.

سیاست

در ادامه بازداشت یک تبعه آلمانی-افغان به اتهام جاسوسی

احضار کاردار ایران در آلمان

برای تیره‌کردن این روابط فروگذار نمی‌کنند». اشاره قاسمی به اقدامات همسو با سیاست‌های آمریکا در برخی کشورهای اروپاست. از اتهام به ایران برای تلاش به بمب‌گذاری در همایش سالانه منافقین و بازداشت یک دیپلمات ایرانی در سفارت اتریش در پی آن، تا ادعای اخیر وزارت دفاع آلمان که اتهامات به این تبعه آلمانی- افغان را تأیید کرده است، به گزارش «یورونیوز» پیش‌تر سایت آلمانی «اشینگل‌آنلاین» گزارش داده بود که مظنون به اطلاعات طبقه‌بندی‌شده مجرمانه شامل عملیات نیروهای آلمانی در افغانستان دسترسی داشته و برای سال‌ها از ارتش آلمان جاسوسی کرده است. طبق کفیرخواستی که برای این فرد ۵۰ساله در دادگاه صادر شده ادعا شده که به‌عنوان مترجم و کارشناس فرهنگی سرویس ضدجاسوسی ارتش آلمان سال‌ها اطلاعات مجرمانه در اختیار ایران قرار داده است. از طرفی بعد از بازداشت این فرد روزنامه آلمانی «هندلزبلات»، سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) به مقامات اطلاعات

کاردار ایران در آلمان احضار شد؛ درست یک روز بعد از اینکه سخنگوی وزارت خارجه ایران ارتباط تبعه آلمانی- افغان با ایران را رد کرد. این تبعه به نام عبدالحمید.س معرفی شده و شش روز پیش دادستانی فدرال اعلام کرد که به اتهام جاسوسی برای سرویس اطلاعاتی ایران بازداشت شده است. به گزارش «ایسنا» دیروز هم رسانه‌های آلمانی گزارش دادند که وزارت خارجه آلمان کاردار ایران در این کشور را در همین رابطه احضار کرده. پیش از این بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت خارجه ایران در واکنش به بازداشت تبعه آلمانی-افغان گفته بود: «از شنیدن این خبر در بحبوحه اتهام‌زنی‌های امنیتی ناروا و طراحی‌شده توسط آثانی که به دنبال تخریب روابط ایران و اروپا در این مقطع مهم و حساس هستند، تعجب نمی‌کنیم». قاسمی افزود: «بارها گفته‌ایم روابط کهن و دیرینه ایران و بسیاری از کشورهای اروپایی به‌ویژه اعضای اروپایی برجام، دشمنان و معاندینی دارد که از هر کوشش، اتهام و ادعایی

.

مناظره وزیر ارشاد دولت نهم و سفیر اسبق ایران در سازمان ملل

صادق خرازی: مردم باید آزادانه حرفشان را بزنند/ صفارهرندی: زمانی که مردم می‌گویند معیشتشان خوب نیست، دهان آنها را می‌بندید

این‌گونه درباره دستاوردهای اقتصادی برجام بزرگمایی می‌شد اما باید منصفانه بحث شود. اگر انقلاب اسلامی متعلق به مردم است باید درک کنیم مهم‌ترین مؤلفه انقلاب اسلامی مردم‌داری است. با اینکه در بسیاری موارد قدم‌های بزرگی برداشته شده، اما جا دارد در دهه آینده به سمت حل مشکلات مردم گام برداریم و از طرف

دیگر باید اجازه دهیم مردم حرفشان را بزنند.

● اگر روزی در کشور زمینه نقد فراهم نبود، باید بگوییم که انقلاب مرده است. چراکه انقلاب ما با نقد بود که به دگرگونی وضعیت گذشته دست پیدا کرد. ما باید اعتراف کنیم که برخی از ما کم‌طاقت هستیم و در شرایطی که شعار این‌هیم که دانشگاہیان باید ما را نقد کنند، ولی بعد که عده‌ای ما را نقد می‌کنند. در تریبون‌های رسمی گروه نقدکننده را با تعبیر زشتی مانند «بی‌سواد» خطاب می‌کنند. بین ادعا و عمل فاصله زیادی وجود دارد گاهی کسانی که در مقام ادعا و عمل خیلی می‌تازند، زمانی که مردم می‌خواهند بگویند وضع معیشتشان خوب نیست، دهان آنها را می‌بندند و با ریف‌کردن یکسری آمار به مردم القا می‌کنند که نه، وضع شما خوب است.

● «نقدپذیری» را باید از رهبری یاد بگیریم؛ در دیدار دانشجویی زمانی که یکی از دانشجویان که حتی از پیش برای سخنرانی نام‌نویسی هم نکرده بود، وقتی بلند می‌شود و تقاضای صحبت‌کردن می‌کند رهبر انقلاب به او اجازه صحبت می‌دهند. این فرد نیز تندترین نقدها را به رهبری انجام می‌دهد؛ این نقدها از صداسویمای بخش می‌شود. بنابراین انقلاب نباید از نقدشدن بایکی داشته می‌شود و ساعت چهار بعدازظهر نیز به خانه می‌رود، نمی‌تواند کشور را به‌خوبی اداره کند. عده‌ای در کنایه به مدیریت جهادی معتقدند؛ مدیر خوب کسی است که در اتفاق کار خود می‌نشیند و درحالی‌که به او آب‌میوه می‌دهند و او را تر و خشک می‌کنند، به برنامه‌ریزی و تفکر می‌پردازد. بنابراین دو نوع نگاه امروز در کشور وجود دارد؛ یکی نگاه دوم بخواد در کشور حاکم باشد نتیجه‌ای جز فاصله‌گرفتن از مردم وجود ندارد. در نقطه مقابل هرگاه توانسته‌ایم به شکل جهادی عمل کنیم، موفقیت‌ها نیز به هم راه آن آمده است.

● در یاد داشته باشیم که روزی که مذاکره کردیم راه دیگری جز مذاکره برای ما وجود نداشت. چون آن تحریم‌ها بین‌المللی بود، باید به آن مسیر می‌رفتیم. البته من به برجام نقد دارم و از همان ابتدا معتقد بودم یاد می‌شود.

● یک‌سری موانع پیش‌رو داریم. یک‌سری برای بیرون کشور است، ولی یک‌سری را خودمان ایجاد کرده‌ایم. بعضی دیوان‌سالاری‌های اداری ماست که می‌شنویم، فلان شخص تا دیروز کار‌خانه داشته است و تعطیل کرده است چون دیگر توان دویین در ادارات را نداشته است که باید این موانع را از مقابل پای آنها برداریم. ● امروز چرا تا اسم جوانان می‌آید، یاد خوشگذرانی و... می‌افتیم. امروز بسیاری از جوانان ما در خدمت توسعه اندیشه و علم کشور هستند. امروز توسط شرکت‌های دانش‌بنیان چهار میلیارد دلار به خارج از کشور صادرات شده است. ما باید به اینها میدان دهیم و موانع را از مقابل پای آنها برداریم.

● خرازی: فارغ از تمام تعصبات سیاسی، امروز در

داخل کشور روی دیوار بیگانه امضا نمی‌کنند. امروز جوانان منتقد و افرادی که شعار بی‌عدالتی می‌دهند، از بیگانه طرفداری نمی‌کنند. مردم ۴۰ سال است پای انقلاب ایستادند. ۲۲ بهمن خواهید دید مردم چگونه به خیابان‌ها خواهند آمد. آیا مردمی که با راهپیمایی می‌آیند از شرایط موجود راضی هستند.

● مردم منتقد سه قوه کشور هستند اما پای انقلاب ایستادند. این در شرایطی است که در بسیاری از مواقع به جوانان پشت شده است. این ریزنده انقلاب نیست که برای کارگرداشتن پیرسالاران به مجلس متوسل شویم. این ریزنده انقلاب نیست که هنوز مشکلاتی داشته باشیم و محصور در حصر باشند. آمریکا برای براندازی نظام ایران بودجه قرار می‌دهد و عده‌ای همواره از این بودجه مصرف می‌کنند.

● مسئولان نماد انقلاب اسلامی نیستند. مسئولان باید توسط مردم نقد نشود. حرف‌زدن‌های مردم و جوانان فضا را اعتمادبه‌نفس ایجاد می‌کند. مردم مشکلات متعدد اقتصادی دارند. از یک طرف اشرافیت وجود دارد و از طرف دیگر فساد مردم را منجر کرده است. دهه ۵۰ انقلاب باید همراه با اصلاح ساختار باشد. بسیاری از اتفاقاتی که امروز در کشور سا اتفاق می‌افتد، ریزنده انقلاب اسلامی نیست. باید دگردیسی در مسیر جامعه ایجاد کرد و این‌حق را به منتقدان داد تا حرف خود را آزادانه بیان کنند و بدانیسم که نقد به معنای تخطئه نیست.

● در بحث انتقاد اگر بخواهیم فقط یک طرف را نقد کنیم این درست نیست. یک روزی نقد به‌فردی که بالاترین مسئولیت اجرایی را داشت و نگاه انحرافی آن مشخص شده است، اصلاً جایز نبود و روبه بدی بود. اگر ما می‌گوییم عدالت‌خواهی، نباید این ادعایتان‌خواهی یک طرفه باشد. قبول دارم که همه مسئولان مرتبط با برجام گفتند که مشکلات اقتصادی حل می‌شود که من از همان زمان هم به این مسئله نقد داشتم ولی آن زمان نظام گزینه دیگری نداشت.

● اگر من سرکار باشم عدالت را طور دیگری می‌بینم که ممکن است آقای صفار اظهار فکر نکنند. اگر ما معتقدیم که انقلاب اسلامی مختلف به مردم است باید ببینیم که مردم گرفتاری‌هایشان کجاست که رفع کنیم. مردم مشکلات جدی دارند.به نظرم باید اجازه داد مردم حرف خود را مطرح کنند، انتقاد کنند و قدرت

ارتش آلمان اطلاع داده که یک جاسوس در میان کارکنان ارتش وجود دارد و ادعا کرده که برای ایران جاسوسی می‌کرده است. جمعه گذشته هم ولفگانگ ایشینگر، مدیر کنفرانس امنیتی مونیخ و سفر بینیم آلمان در واشنگتن در واکنش به دستگیری یک دوتابعیتی افغانی-آلمانی به اتهام «جاسوسی برای ایران»، فعالیت‌های ایران را محکوم کره بود. او ادعا کرده بود: انتظارداشتن از ایران و سایر کشورها برای دست‌کشی از فعالیت‌های جاسوسی‌شان تصویری واهی است. ایران باید آن‌قدر باهوش باشد که دریابد در حال خودزنی است؛ چراکه (کارهایش) باعث لطمه‌زدن به شرایط سیاسی پیرامون برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) خواهد شد... اما با این حال این دلیلی برای این‌بردن توافق نیست». ایران هنوز واکنشی به احضار کاردار خود در آلمان نشان نداده. هرچند سخنگوی وزارت خارجه همچون محمدجواد ظریف معتقد است که این اقدامات در راستای تضعیف رابطه ایران با اروپاست.

.

.

.

.

.

.

تحلیل داشته باشند، البته که این‌گونه است ولی اینجا می‌خواهیم تأکید بر این مهم داشته باشیم.

● در برخی حوزه‌ها از جمله نان، بیوتکنولوژی و امثال اینها پیشرفت‌های بسیار خوبی داشتیم و از دانش بومی و جوانان متخصص استفاده کردیم و در برخی حوزه‌ها هم با ناکارآمدی و عملکرد بدی که داشتیم مردم را از خود رنجانده‌ایم. گت: چرا صداسویمای باید فقط در دوران انتخابات به مردم توجه کند در صورتی که این رویه می‌تواند در تمام مدت سال تداوم داشته باشد.

● مسئولان نباید نماد انقلاب مقدس اسلامی تلقی شوند، اگر کسی نقدی به مسئولی یا دستگاه‌های مقننه، قضائیه و اجرایی کشور دارد باید بتواند آزادانه حرفش را بزند. در مسائل اقتصادی مردم حق دارند که گلایه داشته باشند و این مشکلات متعدد در این‌حوزه‌ها موجب انزجار مردم شده است. مردم را باید با رفع مشکلات و تلاش بیشتر و جدی‌تر راضی کرد و شرایط بهتری برای زندگی آنها فراهم کرد.

● باید شعارهای انقلاب اسلامی را که روشن و شفاف هم هستند احصا کرد و دید که برخی شعارهای خودساخته جدید چه تفاوتی با آنها دارند. باید نقد منصفانه داشت و البته این نقد به معنای مخالفت و عنادوری نیست؛ بلکه برای بهترشدن وضعیت است. اتفاقی نیست در منطقه رخ دهد و ایران نقشی در آن نداشته باشد. ایران، ترکیه و روسیه در موضوع سوریه یک جبهه مشترک شده‌اند و از طرفی هم امراتاری‌ها می‌خواهند تقابل داشته باشند.

در یمن اگر بجئی می‌شود حرف وزیر امور خارجه ایران نافذترین حرف وزرای خارجه کشورهای منطقه است، یوسف بن علوی برای بنده گفت که زمانی برخی کشورهای عربی در دوران برجام به آمریکا کمک کردند که خیلی از ایران حمایت می‌کنید و با آنها ارتباط دارید ولی آنها گفتند که خیر این‌طور نیست و ما آنها را کنترل می‌کنیم. جان کری به آنها گفت هیچ‌کدام از شماها یک ژنرال سلیمانی ندارید. تنها کشوری که برای مبارزه با تروریسم خون داده و هزینه کرده ایران بوده، آنها حرف وزیر خارجه وقت آمریکا است.

● باید تاریخ را بررسی کرد و ابعاد گوناگون سیاسی، اقتصادی و فرهنگی آن را دید تا دوری منصفانه‌ای درخصوص وقایع داشته باشیم و به نظر من آمریکایی‌ها امروز هم مانند ۴۰ سال پیش شناخت درستی از ایران و انقلاب اسلامی ما ندارند.

● آنها معتقدند که میان مردم ایران و حاکمیت شکاف بزرگی وجود دارد و اقدامات خود را براساس آن انجام می‌هند. این شناخت نادرست از واقعیت سیاسی اجتماعی آن روز ایران و سرمایه‌گذاری روی رژیمی که هیچ جایگاه اجتماعی نداشت باعث شد که آنها ایران را از دست بدهند و انقلاب اسلامی رخ داد. بنابراین این فقدان شناخت از هویت خاستگاه و پیچیدگی‌های جامعه ایران باعث شد که بزرگ‌ترین ضربه قرن را از انقلاب اسلامی ایران خوردند.

نگاه بیرون

عراق روی خط باریک بین ایران و آمریکا

مترجم: روح‌اله نخعی

● عراق دنبال برپایی سیاست خارجی مستقلی در میانه رقابت آمریکایی- ایرانی است؛ درحالی‌که در هفته‌های اخیر و در پس‌زمینه تلاش‌ها، با دیدارهای مکرر و آشفته دیپلماتیک به بغداد مواجه است. ملک عبدالله، پادشاه اردن، دوشنبه به بغداد رفت. این سفر که اولین سفر او به عراق در بیش از یک دهه گذشته بود، آخرین نمونه از زنجیره‌ای از دیدارهای دیپلماتیک در سطح ارشد است که از زمان سفر بی‌خبر رئیس‌جمهور آمریکا در کریسمس، با سرعت و شست سر هم انجام شده‌اند.

تا میانه ژانویه ۲۰۱۹، عراق شاهد تحركات دیپلماتیک درخرو توجهی بوده است. مایک پمپئو، وزیر خارجه ایالات متحده، توقفی غافلگیرکننده در بغداد داشت. وزیر نفت ایران بعد از او به بغداد رفت و سپس محمدجواد ظریف، وزیر خارجه که اعلام کرد حسن روحانی، رئیس‌جمهوری ایران، قرار

است ۱۱ مارس (کمتر از دو ماه دیگر) به عراق سفر کند. بعد از ظرف، این هفته همتای فرانسوی‌اش به عراق رفت. این دور فشرده سفرها، نشانه‌ای از تلاش ظریف در عراق برای حفظ تعادل بین دولت ترامپ و جمهوری اسلامی است که دولت این کشور همچنان دنبال می‌کند. فرانسه و اردن نیز تحت تأثیر این رقابت هستند. این حقیقت که هم آمریکا و هم ایران، به‌جای دیکته‌کردن مسائل داخلی و بین‌المللی از واشنگتن و تهران، در سفرهای پشت سر هم دنبال جلب حمایت دولت بغداد هستند، نشان می‌دهد عراق به سیاست خارجی مستقل و خودمختاری که از ۲۰۰۳ از چنگش کریخته بود، دست یافته است. سیاست خارجی فعلی عراق شباهت‌هایی به سیاست «بی‌طرفی مثبت» جمال‌عبدالناصر دارد. وقتی ترامپ در دسامبر به عراق پرواز کرد تا در کریسمس با سران‌ان آمریکا دیدار کند، اصرار کرد عادل عبدالمهدی، نخست‌وزیر عراق، به یک پایگاه هوایی آمریکایی در بیابانی در غرب بغداد بیاید. نخست‌وزیر این درخواست را رد کرد و پیام داد ترامپ باید پروتکل‌های دیپلماتیک را رعایت کرده و با او در دفتر نخست‌وزیر دیدار کند. بعد از سفر ریک پری، وزیر انرژی آمریکا، به عراق در دسامبر [ماه گذشته]. مایک

پمپئو در ۹ ژانویه با عبدالمهدی (در دفتر نخست‌وزیر) دیدار کرد و بر پیام پری بر سر نیاز به «استقلال انرژی عراق» تأکید کرد. بااین‌حال، درست یک روز بعد، بیژن زنگنه، وزیر نفت ایران، با ثامر الغضبان، وزیر نفت و لوی الخطیب، وزیر برق عراق دیدار کرد. با وجود فشار سیاسی آمریکا، هر دو نفر تکنokrat‌هایی عراقی هستند و متوجه نیاز عراق به گاز طبیعی ایران که ۴۰ درصد از نیازهای الکتریسیته‌کشورش را تأمین می‌کنند، شده‌اند. وقتی ایران در تابستان گذشته بعد از اختلافی بر سر پرداخت، صادرات برق به عراق را قطع کرد، اعتراض‌هایی طولانی در بصره آغاز شد و در کوتاه‌مدت، شرکت‌های ایالات متحده نمی‌توانستند منابعی را که از ایران می‌آمد، جایگزین کنند. بعد از سفر پمپئو، جواد ظریف، همتای دیپلماتیکش در ایران، به پیش از ۵۰ شرکت ایرانی به بغداد پرواز کرد تا راه‌های تجارت با عراق را در مواجهه با تحریم‌ها باز نگه دارد. با توجه به ریزال روبه‌تضعیف ایران، حالا صادرات ایران، از برنج و مرغ گرفته تا مصالح ساختمانی، برای عراق‌ها ارزان‌تر است و این غلبه ایران بر بازار عراق را تضمین می‌کند؛ حتی در حالی که ایالات متحده تلاش می‌کند عراق را از این صادرات برحذر دارد. فشرده‌گی دیدارها نشان می‌دهد تلاش آمریکا برای طمع‌عراق به جداشدن از ایران، با توجه به روابط اقتصادی و تجاری‌اش با همسایه، محکوم به شکست است و بغداد روابط با هر دو دولت را حفظ خواهد کرد و از آن بهره می‌برد. رقابت آمریکایی- ایرانی فرصتی برای عراق به وجود آورده که در مقابل یک ابرقدرت و یک قدرت منطقه‌ای، حدی از استقلال را حفظ و از دشمنی آنها به سود خود استفاده کند.

منبع: TRT World

